

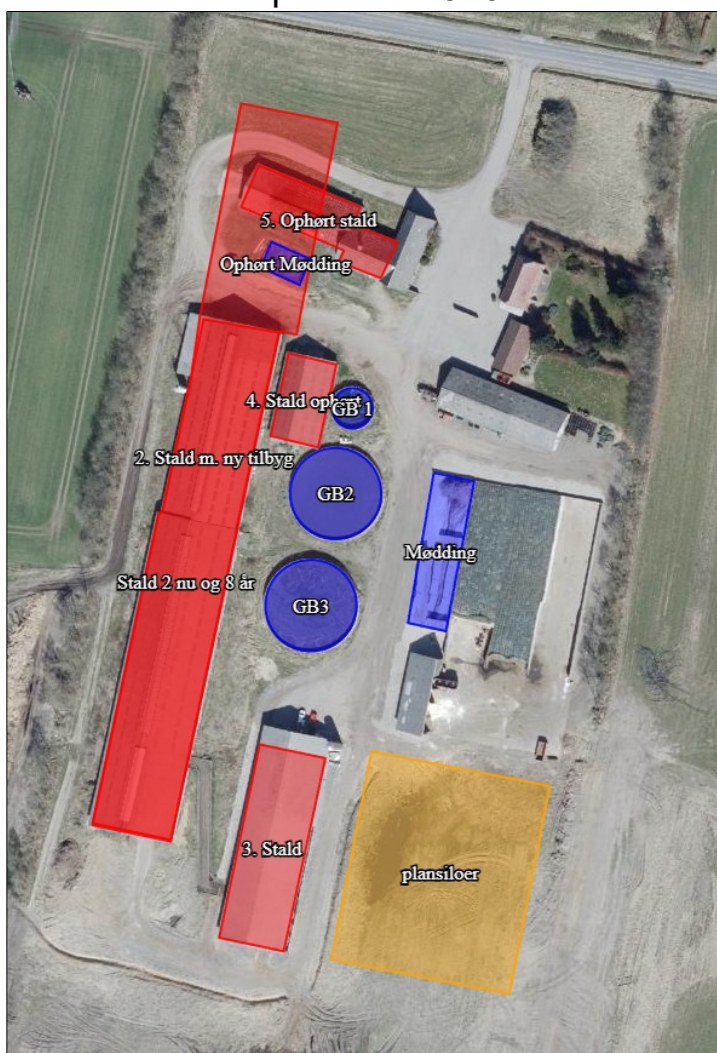
Her er Børnenes Hovedstad

Tillæg til miljøgodkendelse af kvægproduktion

Kirkevej 51, 7250 Hejnsvig

September 2026

Dato: 29-09-2026

Teknik og Miljø

Miljøafdelingen
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

billund.dk

Sagsnr.:

26/6366

KS: RHS

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Afdelingens telefon:

Tlf.: 7972 7113

Afdelingens mail:

Landbrug@billund.dk

Har du brug for at sende
fortrolige eller følsomme
oplysninger til os, skal du
gøre det med Digital Post.

Du kan læse mere om

Digital Post på:

billund.dk/borger/digital-post

Indhold

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	3
HØRING	3
TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRPRODUKTIONEN PÅ KIRKEVEJ 51	4
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	4
ØVRIGE FORHOLD	5
IKKE-TEKNISK RESUMÉ FRA ANSØGERS KONSULENT	6
VILKÅR	7
GODKENDELSENS UDNYTTELSE OG VARIGHED	8
OFFENTLIGGØRELSE MV.	9
KLAGEVEJLEDNING	9
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	11
INDLEDNING	11
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	11
<i>Husdyrbrugets beliggenhed .....</i>	<i>11</i>
<i>Stalde og produktioner .....</i>	<i>13</i>
<i>Gødningsproduktion og -opbevaring .....</i>	<i>15</i>
<i>BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget .....</i>	<i>16</i>
<i>Foder .....</i>	<i>17</i>
<i>Energi- og vandforbrug .....</i>	<i>17</i>
<i>Affald .....</i>	<i>18</i>
<i>Spildevand / overfladevand .....</i>	<i>19</i>
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	20
<i>Lugt .....</i>	<i>20</i>
<i>Støj, støv, rystelser og transport .....</i>	<i>22</i>
<i>Fluer og skadedyr .....</i>	<i>25</i>
<i>Landskab og kulturmiljø .....</i>	<i>26</i>
<i>Egenkontrol, driftsforstyrrelser og uheld .....</i>	<i>27</i>
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	27
<i>Anlæggets nærhed til kategori 1- og 2-natur .....</i>	<i>28</i>
<i>Ammoniakdeposition fra anlægget på naturområdet .....</i>	<i>28</i>
<i>Ammoniakpåvirkning af kategori 1- og 2-natur .....</i>	<i>29</i>
<i>Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder kategori 1-natur .....</i>	<i>30</i>
<i>Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder kategori 3-natur .....</i>	<i>30</i>
<i>Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede) .....</i>	<i>31</i>
BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	32
OPHØR	33
ALTERNATIVE MULIGHEDER	33
SAMLET VURDERING	34
BILAG	35

Indledning

Husdyrbruget på Kirkevej 51, 7250 Hejnsvig er miljøgodkendt efter § 16 a, stk. 1, i Husdyrbrugloven¹ ved Billund Kommunes afgørelse fra juni 2025. Der blev givet miljøgodkendelse til udnyttelse af eksisterende bygninger samt etablering af en ny dybstrøelsesstald, et nyt kalvehytteareal, en ny møddingsplads og en ny plansilo samt overdækning af de to største gyllebeholdere. Derudover blev der givet godkendelse til Flex-gruppe kvæg i alle stalde. Den nye dybstrøelsesstald og kalvehyttearealet er ikke realiseret og ønskes ikke opført på ejendommen.

Virksomheden har den 7. august 2026 ansøgt om et tillæg til miljøgodkendelsen, da der ønskes etableret en tilbygning til eksisterende kostald.

Billund Kommune har udarbejdet dette tillæg efter § 16 a, stk. 4 på baggrund af ansøgning modtaget via Husdyrgodkendelse.dk.

Baggrunden for ansøgningen og Billund Kommunes vurdering fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Vurderingen omfatter i overensstemmelse med § 42 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Ejendommen ligger på Kirkevej 51, 7250 Hejnsvig, *matrikel nr. 17a, Hejnsvig By, Hejnsvig* (se bilag 1). BFE-nummeret er 9208753. Bedriftens CVR nr. er 37076422. CHR nr. er 44171. Husdyrbruget ejes og drives af LS Landbrug, C/O Connie Linde og Erik Sasbrink, Refshøjvej 39, 7200 Grindsted.

Høring

Dette udkast til tillæg til miljøgodkendelse har i overensstemmelse med Husdyrbruglovens § 56, stk. 1, været sendt i høring i 2 uger, hvor ansøger og øvrige parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

LS Landbrug, C/O Connie Linde og Erik Sasbrink, Refshøjvej 39, 7200 Grindsted

Med kopi til:

Konsulent ved Sagro, Lisbeth Tønning, lit@sagro.dk

Ejeren af nabomatriklen samt beboere og ejere af ejendomme i området, som ligger indenfor en beregnet lugtgeneafstand på 573 meter (se nærmere herom i nedenstående afsnit om lugt).

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet udvidelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

Ejendommens driftsbygninger ligger cirka 7 km fra kommuneskel til nærmeste nabokommune. På grund af afstanden vurderer Billund Kommune ikke, at nabokom-

---

¹ LBK nr. 1065 af 21/08/2025. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² BEK nr. 1089 af 16/10/2024. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

muner er berørt af sagen. Da der heller ikke vurderes at være andre myndigheder, som berøres af sagen, har Billund Kommune ikke sendt udkastet til øvrige berørte myndigheder efter reglerne i § 69, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Billund Kommune har ikke modtaget bemærkninger indenfor høringsperioden.

Tillæg til miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på Kirkevej 51

Produktionen, bygninger og anlæg på Kirkevej 51, er tidligere godkendt ved Billund Kommunes afgørelse af 27. juni 2025 om miljøgodkendelse efter Husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1. En godkendt dybstrøelsesstald samt et godkendt kalvehytteareal er ikke realiseret og ønskes ikke opført på ejendommen.

Virksomheden har den 7. august 2026 ansøgt Billund Kommune om tillæg til miljøgodkendelsen, da ansøger ønsker at etablere en tilbygning til den eksisterende kostald.

Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskrav i Husdyrbruglovens § 8, da den nye stald ønskes etableret cirka 18 m fra naboskel. Dette er mindre end de 30 m, som er mindsteafstanden i henhold til § 8. Der er nærmere redegjort for disse forhold i afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed".

Denne afgørelse omfatter således også kommunens afgørelse om dispensation efter § 9 i Husdyrbrugloven til placering af den nye stald, som ansøgt.

Med denne afgørelse godkender Billund Kommune det ansøgte projekt. Miljøgodkendelsen meddeles efter § 16 a, stk. 4, i Husdyrbrugloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Som nævnt ovenfor er landbrugsaktiviteterne på Kirkevej 51 omfattet af en miljøgodkendelse fra juni 2025. Dette tillæg meddeles iht. Husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, og vedrører udelukkende udvidelse af eksisterende kostald.

I det omfang andet ikke er nævnt i afgørelsen, er den meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrbrugloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen³.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler heri kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til Husdyrbrugloven, eller der er gennemført en anmeldelsesprocedure efter reglerne for anmeldelse i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

---

³ BEK. nr. 1446 af 27/11/2025. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Ikke-teknisk resumé fra ansøgers konsulent

Ansøger er LS Landbrug, C/O Connie Linde og Erik Sasbrink, som driver mælkeproduktion på Kirkevej 51, 7250 Hejnsvig under CVR nr.: 37076422.

Husdyrbruget på Kirkevej 51 fik en § 16 a miljøgodkendelse 27. juni 2025. Ansøger ønsker i stedet at lave en tilbygning til eksisterende stald, og ikke realisere en ny stald og kalveplads. Dette er baggrunden for denne miljøansøgning om § 16 a, tillæg 1.

Der sker umiddelbart ikke en stigning i antal kvæg på ejendommen med nærværende miljøansøgning. Baggrunden for ansøgningen er, at ansøger har overtaget ejendommen pr. 15. november 2024, og ønsker at lave tilpasninger, så staldanlæg lever op til dyrevelfærdskrav og bedre praksis i dagligt management. Derfor søges der til nedenstående:

- En forlængelse mod nord af eksisterende stald.

For at indpasse bedst muligt i landskabet bliver nybyggeri opført i afdæmpede farver, og der etableres afskærmende beplantning nord for ejendommen ud mod Kirkevej. Det ansøgte byggeri vurderes på baggrund af dets placering og udformning ikke at forringe den landskabelige oplevelse.

I ansøgningsmaterialet er der foretaget lugtgeneberegninger til nærmeste naboer (Kirkevej 52 og 56) uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger. Her er lugtgenekriteriet til naboerne overholdt. Der er også foretaget lugtgeneberegning til samlet bebyggelse i Vesterhede og byzone ved Hejnsvig. Beregningerne viser, at lugtgenekriterierne til nærmeste samlede bebyggelse og byzone er overholdt.

Desuden er der også beregnet ammoniakemission til nærmeste kategori 1, 2 og 3 natur, og beregningerne viser, at alle ammoniakemissionskrav er overholdt. Desuden er alle Bedste tilgængelige teknik (BAT) ammoniakemissionskrav også overholdt. På husdyrbruget er der foretaget en række foranstaltninger for at sikre mindst mulige gene af støv, støj og fluer, lugt m.m. for omkringboende, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten.

Der sker ikke væsentlige miljømæssige påvirkninger i forbindelse med nærværende ansøgning, herunder at projektet ikke vil forringe beskyttede naturtyper og arter i og udenfor Natura 2000-områder.

Billund Kommunes vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tillæg til godkendelsen af husdyrbruget med de ansøgte udvidelser og ændringer, idet husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår, ikke indebærer væsentlig indvirkning på miljøet.

Med venlig hilsen

Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler

Vilkår

Når tillægget til miljøgodkendelsen er meddelt og taget i brug, tilføjes vilkår 2a, 3a, 4a og 5a til vilkårsreguleringen i den eksisterende miljøgodkendelse, og nyt vilkår 1a erstatter vilkår 6. Øvrige vilkår i miljøgodkendelsen fra den 27. juni 2025 gælder fortsat for hele ejendommen.

Anlæg

- 1a. Husdyrbruget skal indrettes med de stalde, staldsystemer og produktioner, der er anført i tillæggets tabel 1, som gengivet nedenfor og med en placering, som vist i bilag 2.

Staldnavn (se bilag 2)	Bygnings- areal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktions- areal, m ²
2. Stald m. ny tilbyg	6.791	NYT: Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	1.562
		Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	584
		Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2.089
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	241
3. Stald	1.433	Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	259
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	293
I alt			5.028

Det nye areal på 1.562 m² kan indrettes med Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb eller med Dybstrøelse eller en kombination heraf. Der skal senest i forbindelse med byggeansøgning indsendes en plan for de valgte gulvtyper.

- 2a. Vedr. staldsystemer med faste, drænedede gulve med skraber: Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte. Gulvet skal være udført med ajle afløb. Lysningsarealet til ajle afløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal.

Der skal hver dag foretages skrabninger hver anden time. Skraberens skal være forsynet med timer. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Spildevand /overfladevand

- 3a. Der skal i forbindelse med byggeansøgning indsendes ansøgning om udlædnings-/nedsivningstilladelse til tagvand.
- 4a. Senest ved ibrugtagning af tilbygning til kostald og nye ensilagepladser skal kommunen have tilsendt en ajourført og retvisende afløbsplan, der medtager afløbsforhold fra nye og eksisterende anlæg. Afløbsplanen skal som minimum vise placering af afløbsriste, ledninger og brønde. Afløbs-

planen skal angive afløb for flydende husdyrgødning, restvand og overfladevand fra befæstede arealer.

Driftsforstyrrelser og uheld

- 5a. Der skal til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares centralt i ejendommens driftsbygninger, og skal redegøre for, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

- 6a. Enhver form for driftsstop af skrabere skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skrabere er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Godkendelsens udnyttelse og varighed

I henhold til Husdyrbruglovens § 59 a bortfalder en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del. En godkendelse eller tilladelse anses iht. § 63 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri, anses en godkendelse eller tilladelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

Herefter gælder, at hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Tilsynsmyndigheden kan ved revurdering efter Husdyrbruglovens § 41 ændre vilkårene i en godkendelse eller tilladelse ved påbud, jf. lovens § 39. Vilårene for godkendte eller tilladte forhold kan dog tidligst ændres, når der er forløbet 8 år efter, at de er blevet godkendt eller tilladt.

Offentliggørelse mv.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse annonceres den 29. september 2026 på Billund Kommunes hjemmeside samt den 7. oktober 2026 i Ugeavisen Billund-Grindsted.

Afgørelsen sendes til:

LS Landbrug, C/O Connie Linde og Erik Sasbrink, Refshøjvej 39, 7200 Grindsted

Med kopi til:

Konsulent Lisbeth Tønning, lit@sagro.dk

Desuden sendes et link til den endelige afgørelse til de øvrige hørte parter.

Øvrige:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbndet.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF-lokalafdeling, billund@dof.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Rådet for Grøn Omstilling, info@rgo.dk

Sundhedsstyrelsen, TRvest@stps.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse - eller afgørelsen om dispensation fra afstandsreglerne i lovens § 8 (se nedenstående afsnit husdyrbrugets beliggenhed) - kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrbrugloven. Klagen skal være indgivet senest den 27. oktober 2026.

Du klager via Klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Billund Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder. Klagegebyret opkræves, hvis Billund Kommune beslutter at fastholde afgørelsen og videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvis medhold i klagen.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Billund Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet ansøgning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder fra datoen for annoncering på vores hjemmeside.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Dette tillæg omhandler udelukkende udvidelse af eksisterende kostald.

Billund Kommune har gennemgået og vurderet de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som det ansøgte projekt måtte give anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrbrugloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af husdyrbruget har konsulent Lisbeth Tønning, SAGRO, indsendt ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrholdet på Kirkevej 51, Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningssystem på husdyrgodkendelse.dk (skema 266633, version 2).

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger i landzone (se bilag 1). Den korteste afstand fra husdyrbrugets stalde til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Kirkevej 52) er ca. 87 meter. Den korteste afstand fra husdyrbruget til nærmeste samlede bebyggelse, Vesterhede, er ca. 3,6 km, og nærmeste byzone er Hejnsvig, der ligger ca. 515 m øst for ejendommens driftsbygninger.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 6 ikke tilladt:

- 1) i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- 2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- 3) i en afstand mindre end 50 m fra de i nr. 1 og 2 nævnte områder eller
- 4) i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 8 ikke tilladt inden for følgende afstande:

- 1) 25 m til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.
- 2) 50 m til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning.
- 3) 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m².
- 4) 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.
- 5) 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.
- 6) 15 m til beboelse på samme ejendom.
- 7) 30 m til naboskel.

Ovennævnte placeringskrav gælder ikke overfor eksisterende bygninger og anlæg.

Ansøger skriver flg. vedr. afstandskrav:

Afstandskravene er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav, på nær afstanden til:

- Boringen med nr. 114.616, der ligger 9 m øst for ny staldtilbygning. Boring med nr. 114.616 sløjfes, hvorved afstandskrav til boring er overholdt.
- Naboskel. Eksisterende lovlig opført stald 2 overholder ikke afstandskrav til naboskel mod vest. Det betyder også, at den nye tilbygning på stalden heller ikke overholder afstandskrav til naboskellet mod vest. Der er 18 m fra staldtilbygning til naboskel, og afstandskravet er 30 m. Naboskellet ligger ud til åben mark uden beboelse eller andre bygninger. Der er et læhegn i naboskellet. Dyrene ønskes samlet i en bygning, da det ellers ikke er muligt logistikmæssigt at gøre brug af malkestalden til malkekøerne.

Det har også været overvejet at placere den nye staldtilbygning syd for stald 2, men der er en markant terrænhældning på 4 m, hvorved det gøres meget svært at bygge. Der søges hermed om dispensation fra afstandskravet til naboskellet for ny staldtilbygning på stald 2.

Afstandene er afsat som punkter i *husdyrgodkendelse.dk*.

Ansøger vurderer at der kan meddeles dispensation for afstandskravet til naboskel. Det er en mindre udvidelse, og der genbygges hen over et areal hvor en eksisterende stald ligger, men som fjernes. De øvrige afstandskrav er overholdt.

Kommunens vurdering

Den ansøgte nye stald kan ikke overholde kravet i Husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 7, om en afstand på 30 m til naboskel. Billund Kommune kan dog meddele dispensation til etableringen, jf. lovens § 9, stk. 3. Dispensationen skal være ledsaget af vilkår, der sikrer, at der ikke opstår nærliggende risiko for væsentlig forurening eller gener for omgivelserne.

Ejeren af nabomatriklen, *matrikel nr. 19q, Hejnsvig By, Hejnsvig*, høres i forbindelse med partshøringen.

Den ansøgte stald kan heller ikke overholde kravet om en afstand på 25 m til markvandsboring. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår om, at boringen med DGU-nr.: 114.616 skal sløjfes, inden etablering af nye anlæg må påbegyndes. Dette vilkår gælder desuden for de anlæg, der godkendes ved dette tillæg.

Det er Billund Kommunes vurdering, at den ansøgte placering ikke vil give anledning til væsentlig virkning på miljøet, herunder de landskabelige værdier. Det er desuden Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles dispensation fra afstandskrav til naboskel, navnlig da der er tale om et ubebygget naboareal, at der er tale om udvidelse af en eksisterende bygning og på grund af afstand til nærmeste nabobeboelse.

Det er kommunens vurdering, at de ansøgte anlægsmæssige udvidelser og ændringer kan overholde de øvrige afstandskrav i § 6 og § 8, og at de ansøgte placeringer ikke vil medføre nogen væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne.

Det er kommunens vurdering, at byggeriet opfylder kravet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 42, stk. 3 om, at det skal være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Stalde og produktioner

Godkendelsen meddeles på baggrund af forureningspåvirkninger, som beregnes ud fra de ansøgte staldarealer og dyregrupper, idet der foretages en sammenstilling med merpåvirkningerne i forhold til den aktuelt godkendte indretning og drift (nudrift). Hensigten er, at virksomheden efterfølgende kan foretage en række ændringer i dyregrupper, indretning og drift indenfor de godkendte forureningsmæssige rammer, uden at dette kræver en ny godkendelse.

Der er ansøgt om miljøgodkendelse af ejendommens produktionsareal på i alt 5.028 m².

Nedenfor fremgår stalde og dyrehold, som disse er oplyst i ansøgt drift, nudrift og 8 års drift i det digitale ansøgningssystem Husdyrgodkendelse.dk.

Staldnavn (se bilag 2)	Bygnings- areal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktions- areal, m ²
Ansøgt drift			
2. Stald m. ny tilbyg	6.791	NYT: Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	1.562
		Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	584
		Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2.089
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	241
3. Stald	1.433	Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	259
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	293
I alt			5.028
Nudrift			
2. Stald nu og 8 år	4.419	Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	584
		Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2.089
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	241
3. Stald	1.433	Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	259
		Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	293
4. Stald ophørt	453	Flexgruppe: Alle kvæg, Dybstrøelse	224
I alt			3.690
8 års drift			

2. Stald nu og 8 år	4.419	Malkekøer, kvier og stude; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	584
		Malkekøer, kvier og stude; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2.089
		Malkekøer, kvier og stude; Dybstrøelse	241
4. Stald ophørt	453	Kalve (under 6 mdr.), Dybstrøelse	140
5. Ophørt stald	752	Malkekøer, kvier og stude; Dybstrøelse	165
		Malkekøer, kvier og stude; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	185
I alt			3.404

Tabel 1: Stalde og produktioner

Husdyrbrugets indretning er vist i bilag 2.

Ansøger oplyser flg. om den nye tilbygning:

Der ansøges om en ny tilbygning på stald 2's nordgavl. Bygningen bliver 71,3 x 32,5 m², og bliver opført i samme materialer og farver som eksisterende bygning. Gulvsystemet i stalden bliver fast drænet gulv og dybstrøelse. Indretningen og fordeling af kvadratmeter af de to førnævnte staldgulvsystemer er ikke endelig fastlagt endnu. Det samlede antal kvadratmeter produktionsareal bliver 1.562 m².

I stalden bliver staldsystemerne sengestald med fast drænet gulv og dybstrøelsesboks. Idet der kan komme småjusteringer på fordeling af produktionsareal af de to ovennævnte stald-systemer, er der kun indsat staldsystemet sengestald med fast drænet gulv i ansøgningen i skema 266633 i husdyrgodkendelse.dk. Idet sengestald med fast drænet gulv har en højere ammoniakfordampning pr. m² end dybstrøelsesstald.

Ansøger har i forbindelse med ansøgningen fremsendt en skitse over produktionsarealer i eksisterende og fremtidige stalde (se bilag 2).

Kommunens vurdering

Produktionsareal er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 og bilag 3 defineret til alene at omfatte det areal, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for gødningsafsætning, dvs. areal, hvor dyrene kan stå, gå, ligge m.v., i fast placerede husdyranlæg, herunder stalde og andre bygninger, indretninger m.v. med fast bund eller lignende.

Servicenum, gangarealer m.v., og stiadskillelser, arealer med nakkebomme, foderautomater, krybber, foderborde m.v., hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for gødningsafsætning, medregnes ikke.

Det er kommunens vurdering, at ansøgers opgørelser af produktionsarealerne er udført korrekt, og at den i nudrift anførte indretning er i overensstemmelse med, hvad der er givet tilladelse til i tidligere afgørelser.

I henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 47 skal virksomheden på et areal, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, foretage effektiv rengøring efter endt ophold:

- senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang på arealet dagligt, og
- senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene ikke dagligt har adgang på arealet.

Indretning og drift af staldanlæg skal desuden ske iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Bekendtgørelsernes indretnings- og driftskrav har direkte regulerende virkning overfor husdyrbruget, hvorfor kravene ikke skal optages som vilkår i miljøgodkendelsen.

Der fastsættes vilkår, som godkender de ansøgte stalde, staldsystemer og produktioner, som disse er vist i tabel 1 og med en placering, som vist i bilag 2.

Kommunen har lavet en scenarieberegning, hvor det nye staldareal på 1.562 m² er indrettet med Dybstrøelse i stedet for Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb. Scenarieberegningen viser samme eller lavere totaldeposition af ammoniak, lavere kg N/år ift. BAT og samme geneafstande i forhold til lugt. Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan vælges mellem de to gulvtyper inden for rammerne af dette tillæg.

Der stilles vilkår vedr. Faste drænede gulve med skraber og ajleafløb. Der stilles desuden vilkår om, at det nye areal på 1.562 m² kan indrettes med Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb eller med Dybstrøelse eller en kombination heraf, og at der senest i forbindelse med byggeansøgning skal indsendes en plan for de valgte produktionsarealers gulvtyper.

Idet det forudsættes, at indretning og drift af staldanlæg sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering af staldanlæg og produktion ved vilkår i dette afsnit.

Gødningsproduktion og -opbevaring

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg til gødning er vist i bilag 2.

Liste over husdyrbrugets opbevaringslagre.

Opbevaringsanlæg (jf. bilag 2)	Kapacitet m ³	Areal m ²	Teknologi
Gyllebeholder 1	615	140	Flydelag
Gyllebeholder 2	3.006	711	Overdækkes Ikke virkemiddel
Gyllebeholder 3	4.000	713	Overdækkes Ikke virkemiddel
Gyllekanaler	1.013	-	-
Møddingsplads	-	667	-
I alt	8.634		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv. Det er oplyst i ansøgningen, at den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes til gyllebeholderne. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Ansøger bemærker, at der med denne godkendelse følger en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at lave en kapacitetsberegning. Der vil dog til en hver tid være opbevaringskapacitet til 9 måneder for flydende husdyrgødning for nærværende bedrift, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 10 og 11.

Dybstrøelsesmøg kommer på møddingsplads, og bliver afhentet af biogasselskab hver anden uge, og returneret som biogasgylle.

De to største gyllebeholdere bliver forsynet med fast teltoverdækning, men det er ikke medtaget som ammoniakreducerende tiltag.

Kommunens vurdering

Da den faste overdækning af gyllebeholderne ikke er medtaget i ansøgningens beregninger som ammoniakreducerende tiltag, stilles der ikke vilkår vedr. overdækning af gyllebeholderne.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i dette afsnit.

BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget

Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) i henhold til § 26 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af det BAT-betingede maksimale emissionsniveau, som viser, at emissionen fra stalde og gødningsoplag på Kirkevej 51 maksimalt må være på 5.836 kg NH₃-N/år. Det er desuden beregnet, at den faktiske emission fra husdyrbruget i er på 5.836 kg NH₃-N/år.

Den BAT-betingede emissionsgrænseværdi for ammoniaktab fra stald og lager for husdyrproduktionen på Kirkevej 51 kan dermed overholdes.

Ansøger skriver flg. vedr. BAT (ammoniak):

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer, at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det

også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Kommunens vurdering

Beregningerne af ammoniakemissionen i Husdyrgodkendelse.dk er afgrænset til at beregne bidraget pr. arealenhed fra de forskellige anlæg.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit 2.1.2 og 2.1.2.1, skal BAT-kravet for så vidt angår eksisterende staldafsnit genberegnes ud fra nyeste viden, - dvs. ud fra de emissionsfaktorer, der gælder på tidspunktet for den aktuelle afgørelse - og ud fra de vilkår om virkemidler og miljøteknologi, der er fastsat for det pågældende staldafsnit i en gældende godkendelse eller tilladelse.

For dybstrøelsesstalde er der ingen virkemidler, og der er ingen forskel på BAT-emissionen for nye og eksisterende stalde.

Der er i Miljøstyrelsens teknologiblad vedr. faste drænede gulve med skraber og ajeafløb opstillet en række vejledende vilkår. Disse fastsættes som vilkår.

De øvrige forhold omkring indretning og drift, som har betydning for husdyrbrugets ammoniakemissioner, er vurderet og vilkårsreguleret i ovenstående afsnit "Gødningsproduktion og – opbevaring".

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår for indretning og drift af staldanlæg og gødningsanlæg kan overholde BAT-kravene.

Foder

Ansøger skriver flg. vedr. foderopbevaring:

Ensilage opbevares i ensilagesiloerne og på ensilagepladserne.

Råvarer opbevares i råvarehus ved plansiloer.

Foder blandes i en fuldfodervogn ved ensilagesiloerne.

Det vurderes, at foderet opbevares miljømæssigt forsvarligt.

Kommunens vurdering

Indretning og drift af ensilagepladser er omfattet af reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af ensilagepladserne sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i denne afgørelse.

Energi- og vandforbrug

Ansøger oplyser flg. vedr. ejendommens energiforbrug:

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie.

Elforbruget anvendes hovedsagligt til malkeanlægget og belysning.

Mælken køles ned med en pladekøler. Overskudsvarmen anvendes til at opvarme stuehuset, som fremadrettet skal bruges til personalefaciliteter. Der er en frekvensomformer på vakuumpumpen, som gør den mere energieffektiv. Der er naturlig ventilation i staldene, hvorfor der ikke er et energiforbrug til ventilatorer. Til belysning anvendes der LED-belysning, som er energibesparende. Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger energi. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. På baggrund af ovenstående, vurderes det, at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Ansøger oplyser flg. vedr. ejendommens vandforbrug:

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Mælken køles ned med pladekøler, og vandet genbruges i køernes drikkekar. Der er fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved eventuel udskiftning af teknikker, der forbruger vand. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Kommunens vurdering

Reglerne i Husdyrbrugloven opstiller ikke krav om anvendelse af BAT til begrænsning af ressource- og energiforbrug for husdyrbrug af denne type. På den baggrund stilles der ikke vilkår til dette i dette tillæg.

Affald

Ansøger oplyser bl.a. flg. vedr. opbevaring og bortskaffelse af affaldsprodukter fra produktionen:

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Billund Kommune, og det kildesorteres i fraktioner efter gældende affaldsregler.

Landbrugsplastik og andet plastik sorteres i en lejet container og afhentes af Brians renovation.

Mindre fraktioner af affald kommer i affaldsspandene til affald fra husholdningen f.eks. madaffald

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen/erhvervsaffald opbevares i container på den sydlige langsides af værkstedet.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.); Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i service-rum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Kanyler, flasker og knive, samt eventuelle medicinrester afleveres til dyrlægen.

Der findes ikke olie- og pesticidaffald på ejendommen, da markdriften foregår fra Refshøjvej 39.

Døde dyr placeres på den sydlige langside af værkstedet, og døde dyr er overdækket af et kadaverdækken, hvorved der vil være afskærmning. Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Kommunens vurdering

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. håndtering og opbevaring af affald. Disse vilkår gælder desuden for dette tillæg.

Spildevand / overfladevand

I ansøgningen oplyser ansøger flg.:

Der er ingen sanitært spildevand fra driftsbygningerne. Toiletforhold for medarbejdere er i den eksisterende beboelse på ejendommen.

Vand fra ensilagesiloerne ledes til en opsamlingsstank, hvorfra det udsprinkles på marken syd for ejendommen. Vandet pumpes til udsprinkling i et rør under jorden til en fast placeret sprinkler. Vandet kan også pumpes over i gyllebeholder 3 i perioder, hvor vandet ikke kan udsprinkles pga. frossen eller vandmættet jord.

Tagvand for eksisterende bygninger er uændret i forhold til miljøgodkendelsen for nærværende husdyrbrug i 2018. Tagvand fra ny staldtilbygning kobles på eksisterende faskiner.

Vand fra møddingsplads løber til gyllebeholder 3.

Gylle fra stald 3 løber til stald 2. Gylle fra stald 2 løber til gyllebeholder 2 og 3.

Afløbsplan fremgår af bilag 3.

Det vurderes hermed, at de generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen er overholdt og dermed er tilstrækkelige til beskyttelse af omgivelserne.

Kommunens vurdering

I Spildevandsbekendtgørelsen⁴ defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenet fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Nye arealer må derfor ikke tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. dette. Disse vilkår gælder desuden for dette tillæg.

---

⁴ BEK nr. 1446 af 27/11/2025. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Tagvand skal som udgangspunkt nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. dette. Disse vilkår gælder desuden for dette tillæg.

Der stilles i tillægget supplerende vilkår vedr. indsendelse af ansøgning om udlednings-/nedsivningstilladelse til tagvand i forbindelse med byggeansøgning samt om indsendelse af ajourført og retvisende afløbsplan.

Det er kommunens vurdering, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand og ensilagevand derudover er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening, og kommunen finder ikke anledning til at stille videre krav i denne afgørelse.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Husdyrproduktion kan medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Kommunen skal i henhold til § 42 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- landskabelige værdier,
- jord, grundvand og overfladevand og
- lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Derudover skal kommunen vurdere påvirkningerne på natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning. Disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med opbevaring af ensilage og dybstrøelse, samt pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

I henhold til § 32 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal følgende geneniveauer for lugt overholdes ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug:

Kategori	Beskrivelse	Geneniveau*
A: Byzone	I et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	5 OU _E /m ³ og 1 LE/m ³
B: Samlet bebyggelse	I et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller	7 OU _E /m ³ og 3 LE/M ³

	til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften (samlet bebyggelse)	
C. Enkeltbolig uden landbrugspligt	Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.	15 OU _E /m ³ og 10 LE/m ³

Tabel 3. Lugtgrænser jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31

*De anførte geneniveauer udtrykker, at der accepteres en større lugtpåvirkning ved enkeltboliger i det åbne land, end i byzone og samlet bebyggelse.

I lovgivningen er der ikke opstillet geneniveauer for lugt overfor landbrugsejendomme, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk, beregnet efter hhv. "Miljøstyrelsens Lugtmodel" og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK), maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. ovenstående tabel 3.

Resultatet af lugtberegningerne for Kirkevej 51 ved de følsomme områdetyper fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Beregnet geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand*
Byzone (kommuneplanlagt)	572,8 m	573,3 m
Samlet bebyggelse/ Lokalplan (Vesterhede)	393,6 m	3.650 m
Enkeltbolig uden landbrugspligt (Kirkevej 52)	124,8 m	217,2 m

Tabel 4. Resultater af lugtberegninger

*Afstand fra lugtcentrum af staldbygningerne.

Resultaterne i forhold til enkeltbolig uden landbrugspligt og til samlet bebyggelse er baseret på FMKs vejledende retningslinjer, mens den sidste kategori er baseret på Miljøstyrelsens Lugtmodel.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at geneafstanden til alle tre områdetyper er overholdt. Som grundlag for beregningerne er det anført, at der ikke er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor en afstand af 100

meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone. På den baggrund er der ikke indregnet tillæg til geneafstandene. Kumulation med lugt fra andre husdyrbrug kan maksimalt medføre et tillæg til geneafstanden på 20 %.

Ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, er geneafstanden til nærmeste bolig uden landbrugspligt, byzone og samlet bebyggelse/lokalplanlagt område overholdt.

Husdyrbruget vil altså ikke give anledning til overskridelse af lugtgrænseværdierne ved de typer af omgivelser, der i lovgivningen er fastsat grænser for.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes det, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvensområde, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er et beregningsmæssigt område omkring centrum for husdyrbrugets produktionsanlæg, om hvilken Miljø- og Fødevareklagenævnet i flere afgørelser anfører, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Miljø- og Fødevareklagenævnet har på den baggrund vurderet, at beboelse inden for lugtkonsekvensområdet skal betragtes som omfattede af lovens høringsregler, selvom sådan beboelse eventuelt ligger uden for geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er for det ansøgte husdyrbrug beregnet til 525 meter. Da geneafstanden til byzone (573 m) i denne sag er længere end konsekvenszonen, har kommunen hørt beboelser inden for denne geneafstand i overensstemmelse med klagenævnets praksis.

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse fastsat vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkninger, som miljømyndigheden finder, er væsentlige, og om, at kommunen kan kræve en redegørelse, hvis det skønnes, at husdyrbruget giver anledning til væsentlige lugtgener. Disse vilkår gælder også for dette tillæg.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår i denne afgørelse.

Støj, støv, rystelser og transport

Ansøger oplyser flg. vedr. støj:

De væsentligste støjklender på et kvægbrug er malkeanlægget, foderleverancer, foderblanding, gyllepumper, støj fra transportere, m.v.

Alle staldene er med naturlig ventilation.

I stald 3 er der malkestald, og der malkes i tidsrummene kl. 5-9 og igen kl. 17-21.

Inde i bygning 3's nordlige ende er der en kompressor der kører i samme tidsperioder, som malkningen foregår.

Foderblanding med fuldfodervogn sker dagligt i perioden fra ca. kl. 8 til 9 om formiddagen. Selve foderblandingen ved råvarehus og plansiloer.

Omrøring af gyllebeholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret.

I forbindelse med høst ensileres der i plansilo og foderlade. Der vil sammenlagt blive ensileret ca. 7-10 dage pr år. I forbindelse med ensilering kan det blive nødvendigt at arbejde udenfor dagtimerne.

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt interne transporter på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Belastningen af antallet transporter er derfor i en afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af levende dyr og afhentning af mælk kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets/ mejeriets køreplaner.

Der er ingen ændringer i støj forhold til § 16 a miljøgodkendelsen fra juni 2025.

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Der sker ikke en ændring i støj kilderne i forhold til den nuværende drift. Ejendommens beliggenhed i relativ tæt afstand på nabo betyder, at naboen i perioder vil kunne opleve støj fra husdyrbruget. En del af de støjende aktiviteter ligger i dagtimerne f.eks. levering af foder og afhentning af gylle og vil ikke give gener. I forbindelse med ensilering kan der være behov for arbejde om aftenen og natten, hvilket kan give gener. Ensilering foregår imidlertid kun få dage om året, så det vurderes at generne vil blive begrænsede. Det vurderes, at husdyrbruget på Kirkevej 51 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, kan ændres uden at medføre forøgelse af støj og gener i omgivelserne.

Ansøger har om påvirkninger fra støv oplyst flg.:

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Der kan også være støv i forbindelse med håndtering af halm til strøelse, men det vil kun være kortvarigt inde på anlægget og inde i bygninger.

Generelt vurderes det, at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige, og at de derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Ansøger oplyser flg. vedr. rystelser:

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i for-

bindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Ansøger oplyser flg. vedr. til- og frakørselsforhold samt transporter:

Til ejendommen er der en indkørsel fra Kirkevej.

Den interne vej mod vest annulleres, da ny staldtilbygning bygges hen over den interne vej. I stedet køres der i fremtiden igennem gårdspladsen for at komme til anlægget.

Transporter sker i forbindelse med håndtering af dyr, afhentning af mælk, udbringning af husdyrgødning, høstarbejde, levering af foder m.m. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget i en kortere afgrænset periode. Hovedparten af de daglige transporter foregår i dagtimerne. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet rundt. Afhentning af mælk og levende dyr følger mejeriet/slagteriets køreplaner og kan derfor forekomme uden for normal arbejdstid.

I nedenstående tabel er der angivet et forventet antal transporter. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal pr. år i nudrift	Antal pr. år i ansøgt drift	Ændring	Kommentarer
Gylle	612	612	-	-
Dybstrøelse til biogas	100	104	+ 4	-
Returgylle fra biogas	0	0	-	Kommer i tanke på andre adresser
Affald	12	26	+ 14	-
Halm	100	26	- 74	Fra Egebjerg Landevej 22
Mælk	182	182	-	-
Indkøbt foder, såsæd mv.	60	60	-	-
DAKA	40	40	-	-
Levende dyr	70	52	- 18	-
Brændstof	25	25	-	-
Grovfoder	770	900	+ 130	-
Samlet antal transporter	1.971	2.027	+ 56	-

Tabel 5: Transport før og efter udvidelse (Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen)

Nudriften er sat ind som det, der står i nudriften i miljøgodkendelsen fra juni 2025, idet der er ikke etableret nybyggeri siden juni 2025.

Der forventes at ske en mindre stigning i transporter årligt pga. flere dyr på ejendommen efter etableringen af staldtilbygning.

Afhentning/levering af gødning til biogas sker hele året rundt. De øvrige transporter med afgrøder og udbringning af husdyrgødning sker i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid. Mælketransporterne foregår hver anden dag. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/ levende dyr kan dog ske døgnet

rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid. Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at de ansøgte ændringer ikke vil medføre væsentlig forøgelse af virksomhedens påvirkning af omgivelserne med støv, støj eller rystelser. Der sker en lille stigning i antallet af transporter, der stiger fra sammenlagt 1.971 til 2.027 til-/frakørsler årligt, svarende til en stigning på knap 3 %.

Transporter forbi nærmeste naboer sker på offentlig vej. Det er kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. transporter, støv, støj og rystelser. Vilkårene gælder også for dette tillæg. Billund Kommune finder ikke anledning til at stille yderligere vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser flg. vedr. fluer og skadedyr:

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via ordning med privat rottebekæmpelses firma.

Det vurderes, at det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Kommunens vurdering

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. fluer og skadedyr. Vilkårene gælder også for dette tillæg. Billund Kommune finder ikke anledning til at stille yderligere vilkår.

Lys

Ansøger oplyser flg. om lyspåvirkninger:

Der ændres ikke på belysningsforholdene udendørs med nærværende godkendelse.

I staldene er der lys når det er nødvendigt for arbejdet og nødvendigt for dyrevæld. Om natten er der natsænkning på lyset så dyrene kan orientere sig.

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er afskærmet af beplantning mod landskabet. Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Kommunens vurdering

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr. lys, herunder at belysning i nye stalde skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem venti-

lationsåbninger i bygningens rygning eller ud gennem side- eller gavlåbninger. Vilklarene gælder også for dette tillæg. Billund Kommune finder ikke anledning til at stille yderligere vilkår.

Landskab og kulturmiljø

Ansøger oplyser flg. i forhold til landskab og planforhold:

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegninger og fredninger er blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.

Der er tjekket på <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>, og der er ikke registrerede fund eller fortidsminder indenfor nuværende eller fremtidige bygninger.

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Skovrejsningsområder er områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantning er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder, at der kan opføres byggeri, der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Større sammenhængende landskaber er områder, der så vidt muligt skal friholdes for nye tekniske anlæg, medmindre hensynet til bevaring af landskabsværdierne kan sikres.

Den nye stalddtilbygning bygges i forlængelse af eksisterende stald. Foran den nye stald ud mod Kirkevej etableres der beplantning, hvorved anlæg bliver sløret. Ejendommen er allerede omkranset af eksisterende beplantning mod vest, syd og øst.

Kommunens vurdering

De ansøgte udvidelser og ændringer er i overensstemmelse med kravet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24 placeret i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Ejendommen ligger ikke i områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal og i Billund Kommunes kommuneplan, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

Kirkevej 51 ligger i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Ejendommen ligger i et område, der i gældende kommuneplan (2025-2037) er udpeget til særligt værdifulde landbrugsområder, hvor landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser skal vægtes højt.

Ejendommen ligger desuden inden for et område, som i kommuneplanen er udpeget som større sammenhængende landskab og skovrejsningsområde.

Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at større sammenhængende landskaber som udgangspunkt skal friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, som slører de visuelle og landskabelige sammenhænge, påvirker landskabernes uforstyrrede karakter og som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne. Inden for de større sammenhængende land-

skaber tillades større byggerier og større tekniske anlæg kun, hvis de ved placering og udformning kan indpasses i landskabet, så de ovenstående hensyn varetages.

Det fremgår af retningslinjerne, at områder udpeget til skovrejsningsområder, skal beskyttes mod arealanvendelser og anlæg, der kan virke hindrende for skovtilplantning.

De ansøgte bygnings- og anlægsmæssige udvidelser på Kirkevej 51 placeres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger. I forhold til synsvinklen fra nabobeboelser mod øst, vest og syd vil udvidelserne ligge skjult bag eksisterende læhegn og bygninger.

Ansøger vil etablere beplantning langs Kirkevej, så der også vil være skærmet mod indkig til den nye stald fra nord. Der har også tidligere ligget bygninger, hvor den nye staldudvidelse ønskes placeret. Oplevelsen af et større sammenhængende landskab vurderes på den baggrund ikke at ændres væsentligt med det ansøgte byggeri. Arealet vurderes desuden ikke egnet til skovrejsning.

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår om etablering af afskærmende beplantning, som beskrevet, samt om at dette beplantningsbælte og de eksisterende læhegn til stadighed skal vedligeholdes, så der er skærmet for indkig fra omgivelserne. Disse vilkår gælder desuden for dette tillæg.

Udover ovennævnte, ligger ejendommen uden for udpegede områder, som i kommuneplanen er omfattet af retningslinjer af hensyn til naturmæssige, geologiske eller kulturhistoriske værdier. Ejendommen ligger heller ikke i områder, som, i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

Det er kommunens vurdering, at de ansøgte bygnings- og anlægsmæssige ændringer og udvidelser er i overensstemmelse med den eksisterende kultur- og landskabsmæssige anvendelse i området, og at de ansøgte ændringer og udvidelser ikke vil være i strid med den udpegede beskyttelse eller ændre oplevelsen af landskabet væsentligt.

Egenkontrol, driftsforstyrrelser og uheld

Den ønskede udvidelse vurderes ikke at ændre risikoen for driftsforstyrrelser og uheld væsentligt. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår vedr., egenkontrol, driftsforstyrrelser og uheld, der også gælder for dette tillæg. Der tilføjes et vilkår vedr. beredskabsplan og et egenkontrollvilkår vedr. skrabere. Det er Billund Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

Kommunen skal i henhold til § 42 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse eller tilladelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, som skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige miljøpåvirkninger af kategori 1-, 2-, og 3-natur:

- Kategori 1-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, der fremgår af bilag 3, pkt. D i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, uanset størrelse, hvis de er beliggende inden for et Natura 2000-område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.
- Kategori 2-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Natura 2000-områder, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, i form af
  - a) højmoser,
  - b) lobeliesøer,
  - c) heder, der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
  - d) overdrev, der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.
- Kategori 3-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der ikke er omfattet af kategori 1-natur eller kategori 2-natur, og som er beliggende uden for Natura 2000-områder, i form af
  - a) heder, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
  - b) moser, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
  - c) overdrev, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
  - d) ammoniakfølsomme skove.

I bekendtgørelsen er der for ovennævnte naturtyper fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniakdepositioner fra husdyrbrug. Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen i særlige tilfælde kan stille vilkår, som rækker udover beskyttelsesniveauet fastsat i bekendtgørelsen.

I henhold til § 7 og § 10 i Habitatbekendtgørelsen⁵ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter.

Anlæggets nærhed til kategori 1- og 2-natur

I henhold til § 7 i Husdyrbrugloven kan etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tillades indenfor eller i en afstand på mindre end 10 m til kategori 1- og 2-natur.

---

⁵ BEK nr. 1098 af 21/08/2023. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Billund Kommune kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at de ansøgte udvidelser og ændringer overholder de krævede afstande.

Ammoniakdeposition fra anlægget på naturområdet

I ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakemissioner, som viser, at den samlede emission efter den ansøgte udvidelse bliver på 5.836 kg N/år. Dette indebærer en stigning i emissionen i forhold til nudriften på 1.202 kg N/år, og en meremission i forhold til driften for 8 år siden på 1.548 kg N/år.

I ansøgningssystemet er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakdeposition i en række naturtyper i et område omkring anlægget. Indhold og resultater af beregningerne er vist i skemaet nedenfor, hvor også oplysninger om naturtyperne er opført.

Naturpunkt, jf. bilag 4	Naturkategori	Naturtype	Afstand fra anlægget (m)	Merbelastning 8-års drift (Kg N/år)	Merbelastning Nudrift (Kg N/år)	Total-belastning (Kg N/år)	Ruhed natur
1	3	Hede	870	0	0	0,1	Bn
2	3	Mose	920	0,1	0,1	0,3	Bn
3	§ 3	Eng	375	0,3	0,2	1,1	Mk
4	§ 3	Sø NØ	255	0,4	0,4	1,4	V
5	§ 3	Sø NV	265	0,3	0,3	1,0	V
6	§ 3	Sø Ø	655	0,1	0,1	0,4	V
7	§ 3	Sø SØ	360	0,2	0,1	0,6	V
8	§ 3	Sø NV 2	530	0,1	0,1	0,3	V
9	§ 3	Sø NØ 2	800	0,1	0,1	0,3	V
-	2	Overdrev	4050	0	0	0	Bn
-	2	Hede	2925	0	0	0,1	Mk
-	1	Våd hede	3550	0	0	0	Bn
-	1	Hede	3775	0	0	0	Bn

Tabel 6. Ammoniakdepositionen i omliggende natur. Mk = Blandet natur med middel bevoksning, Bn = Blandet natur med lav bevoksning.

Kumulation er sat til 0 for alle punkter, bortset fra Kategori 1 hede, hvor der er kumulation med 1 ejendom. Ruhed er sat til Landbrug for alle punkter.

Billund kommune er enig i, at de valgte ruheder indsat for natur og opland ikke underestimerer beregningerne.

Ammoniakpåvirkning af kategori 1- og 2-natur

Det fremgår af § 27 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den tilladte totaldeposition i kategori 1-natur reduceres afhængigt af, om der er andre husdyrbrug, som medfører påvirkning i det samme område. Det er i ansøgningen oplyst, at der i 1 punkt er kumulation med ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug. Da den beregnede totaldeposition i kategori 1-natur for Kirkevej 51 er nul, er det dog uden betydning, om der indregnes reduktion for kumulation, idet der under alle omstændigheder tillades en totaldeposition på 0,2 kg N/år i kategori 1-natur.

I ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af ammoniakdepositionen i de nærmeste kategori 2-naturarealer, et overdrev sydvest for ejendommen og en hede nord for ejendommen, jf. tabel 6. Kommunen kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at der ikke er andre kategori 2-naturarealer indenfor relevante afstande fra anlægget.

Totaldepositionen af ammoniak fra husdyrbruget må i henhold til § 27 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ikke overstige 1,0 kg N/år i kategori 2-natur, hvilket overholdes, jf. beregningsresultaterne i tabel 6.

I ovenstående afsnit "Stalde og produktioner" og "Gødningsproduktion og -opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at den ammoniakreducerende effekt af de anlæg og driftsformer, som bringes i anvendelse på husdyrbruget, mindst modsvarer den effekt der er forudsat i ammoniakberegningerne.

Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder kategori 1-natur

Afstanden fra ejendommen til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 74 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 48, *Hedeområder ved Store Råbjerg*, er ca. 3,5 km. Området dækker et areal på 626 ha, og er udpeget for at beskytte og bevare en række arter og naturtyper. Områdets centrale elementer er det store plantageområde, Gyttegård Plantage, og de store hede- og moseområder ved Store Råbjerg, Grene Sande og Præsteflod. Igennem området løber Grene Å, der er en del af Grindsted Å/Varde Å-systemet.

Især næringsstoffbelastningen fra luften udgør en trussel mod alle de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med bjergfyr en trussel.

Der er foretaget depositionsregninger til Natura 2000, som viser en ikke målbar deposition på arealet. Det ansøgte projekt vurderes, grundet afstanden, ikke at få negativ indvirkning på Natura 2000 området.

Det er på ovenstående baggrund Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen af det aktuelt ansøgte projekt på Kirkevej 51 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af internationale beskyttelsesområder, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder kategori 3-natur

Om kategori 3-natur fremgår af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 30, at kommunen skal vurdere, om der skal stilles krav til den maksimale merdeposition. Der kan dog ikke stilles skrappe krav end 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan desuden i særlige tilfælde stille krav til den maksimale deposition, jf. § 43, stk. 2 – 5, hvis der er tale om en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser.

Inden for en radius af 1.000 meter fra ejendommen ligger flere udpegede § 3 arealer. Der er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet merbelastning og totalbelastning til to kategori 3-naturpunkter, jf. tabel 6. Disse naturarealer er vist i bilag 4 som

punkt 1-2. Da merdepositionen i forhold til 8-års driften på de nævnte naturarealer ikke overstiger 1 kg N/ha/år, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på arealerne.

Der ligger et enkelt § 3 registreret engareal i relevant afstand fra ejendommen. Engen er vist i bilag 4 som punkt 3. Engen er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kommunen skal dog vurdere, om det ansøgte projekt vil medføre ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Med en beregnet merdeposition på 0,3 kg N/ha/år er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på engen, repræsenteret ved punkt 3.

Der ligger en række småsøer, omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3, i området. Søer er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Der er beregnet en merdeposition til de nærmeste søer, naturpunkterne 4 - 9, på mellem 0,1 og 0,4 kg N/ha/år.

Hovedparten af næringsstofftilførslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for ammoniakdeposition til søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burde behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrbrugloven. Husdyrbruglovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransålgroer samt brunvandede søer og vandhuller.

Kommunen vurderer, at søerne ikke tilhører disse kategorier. Det er desuden kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak. En merdeposition på maksimalt 0,4 kg N/ha/år vurderes ikke at ville give anledning til tilstandsændringer i søerne.

Kommunens samlede vurdering

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Samlet set er det Billund Kommunes vurdering efter gennemgang af de repræsentative naturområder i området omkring ejendommen, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte projekt, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre en væsentlig påvirkning af naturen som følge af ammoniakemission fra husdyrbruget.

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12⁶ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller uden for.

Bilag IV-arter, der kan forekomme i området, vurderes at være spidssnudet frø, løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, flagermus, samt odder og ulv. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

Kommunens vurdering

Der er registreret markfirben, løgfrø, spidssnudet frø og stor vandsalamander i området. Nærmeste registrering af Bilag IV-arter er af stor vandsalamander, der er registreret ca. 2,9 km syd for ejendommen.

Der ligger flere § 3 registrerede søer og naturarealer indenfor 1.000 meter af ejendommen. I afsnittet ovenfor er der vurderet på ammoniakpåvirkningen på disse arealer. Det ansøgte projekt har ingen direkte fysisk indflydelse på § 3 søerne i området og vurderes heller ikke at udgøre en spærring mellem padders leve- og ynglesteder. En godkendelse af projektet vil heller ikke medføre fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af vandløb og dermed forstyrrelse af odder.

Det ansøgte projekt medfører ikke direkte fysiske ændringer af mulige levesteder for birkemusen. Det ansøgte projekt vil ikke medføre fysisk påvirkning af træer eller nedrivning af bygninger, der måtte være levested for flagermus.

Det er Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig påvirkning på de omtalte Bilag IV-arter eller deres levesteder.

Ud over Bilag IV-arterne nævnt i afsnittet har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en godkendelse af det ansøgte projekt.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

I forhold til husdyrbrugets anlæg og driften af dette anfører ansøger, at produktionen lever op til det vejledende BAT-niveau for ammoniak. BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt fast drænet gulv og dybstrøelse i det nye staldafsnit. Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Kommunens vurdering

IE-husdyrbrug omfatter i henhold til § 16 a, stk. 2, i Husdyrbrugloven, husdyrbrug med:

- 1) flere end 750 stipladser til søer,
- 2) flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller
- 3) flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

---

⁶ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

For IE-husdyrbrug har EU udarbejdet en BAT-konklusion "Intensivt opdræt af fjerkræ eller svin", offentliggjort den 21. februar 2017, som anfører, hvad der betragtes som BAT.

På den baggrund er der i Husdyrloven og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen optaget en række bestemmelser, som skal sikre, at der på EI-husdyrbrug anvendes BAT i bred forstand, hvilket ud over de direkte forureningspåvirkninger omfatter en række indretnings- og driftsmæssige forhold med hensyn til miljøpåvirkninger, affaldsfrembringelse og ressourceforbrug mv.

Husdyrbruget på Kirkevej 51 er ikke et IE-husdyrbrug og er således ikke omfattet af ovennævnte BAT-krav. For husdyrbruget gælder alene BAT-krav i forbindelse med ammoniakemission, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26.

I ovenstående afsnit "BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget" er der på den baggrund foretaget vurderinger og fastsat vilkår, som fastlægger anvendelse af BAT i forhold til husdyrbrugets ammoniakemission.

Det er Billund Kommunes vurdering, at der ikke herudover skal stilles krav om anvendelse af BAT på Kirkevej 51 i dette tillæg.

Ophør

I ansøgningen til dette tillæg til miljøgodkendelsen fremgår ingen overvejelser omkring husdyrbrugets ophør.

Kommunens vurdering

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at gødning, spildevand og affald skal bortskaffes efter gældende regler og vilkår. Dette vilkår gælder desuden for dette tillæg.

Alternative muligheder

Ansøger oplyser flg. vedr. alternative løsninger:

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. En mindre udbygning af anlægget til goldkøer, sikrer at lov om hold af malkekvæg overholdes, og det giver en optimal udnyttelse af det resterende anlæg. Udover den valgte løsning er der vurderet på alternative muligheder mht. placering af nybyggeriet. Der har været overvejet at opføre den nye stald syd for den eksisterende stald. Det er fravalgt pga. at der er et terrænfald på 4 m syd for stald 2's endegavl. I godkendelsen i 2025 blev der givet en godkendelse til at bygge en ny stald forskudt for og nord for eksisterende stald. Ansøgere har efterfølgende konkluderet, at dette ikke var den rette løsning, og derfor søges der i stedet om en tilbygning til eksisterende stald.

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det, at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Kommunens vurdering

Den ansøgte placering af nyt byggeri sker i tilknytning til de eksisterende anlæg og begrænser anlæggets samlede udstrækning i landskabet. Det er kommunens

vurdering, at den ansøgte udvidelse kan gennemføres på den ansøgte placering med en acceptabel miljømæssig påvirkning, og at andre placeringer af udvidelserne ikke vil kunne medføre væsentlige reduktioner i påvirkningerne, hvorfor husdyrbrugets logistiske fordele ved placeringen bør imødekommes.

Kommunen finder ikke, at det ansøgte indebærer miljøpåvirkninger, som medfører, at der bør foretages yderligere vurderinger af alternativer.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tillæg til husdyrbrugets miljøgodkendelse med de ansøgte udvidelser og ændringer, idet husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår, ikke indebærer væsentlig indvirkning på miljøet.

Det vurderes desuden, ud fra de ovenstående beskrivelser og vurderinger samt ansøgers miljøkonsekvensrapport, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på flg. punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer.

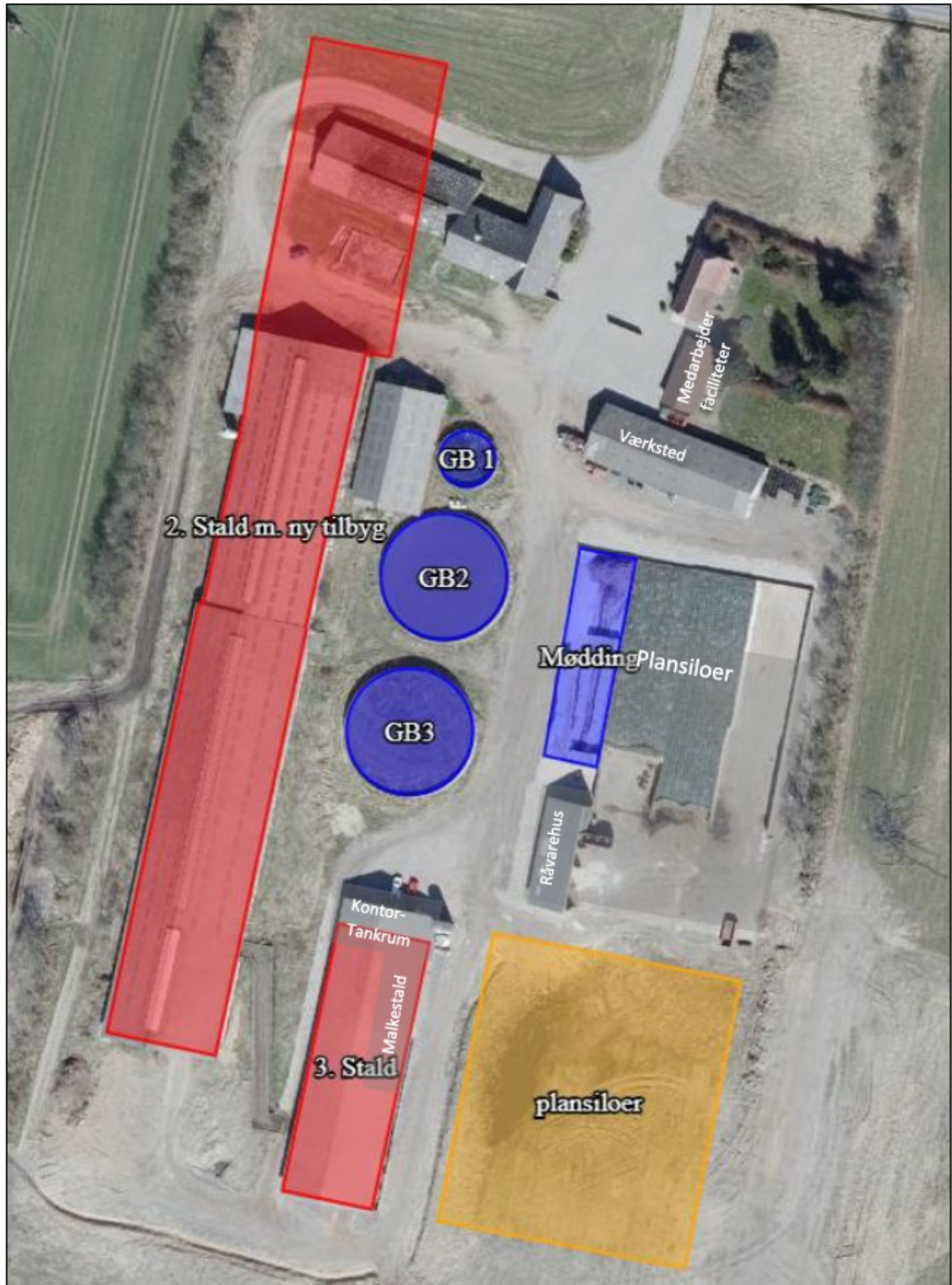
Bilag

- Bilag 1. Husdyrbrugets lokalisering
- Bilag 2. Situationsplan og Skitse over produktionsarealer
- Bilag 3. Afløbsplan
- Bilag 4: Registreret natur omkring ejendommen

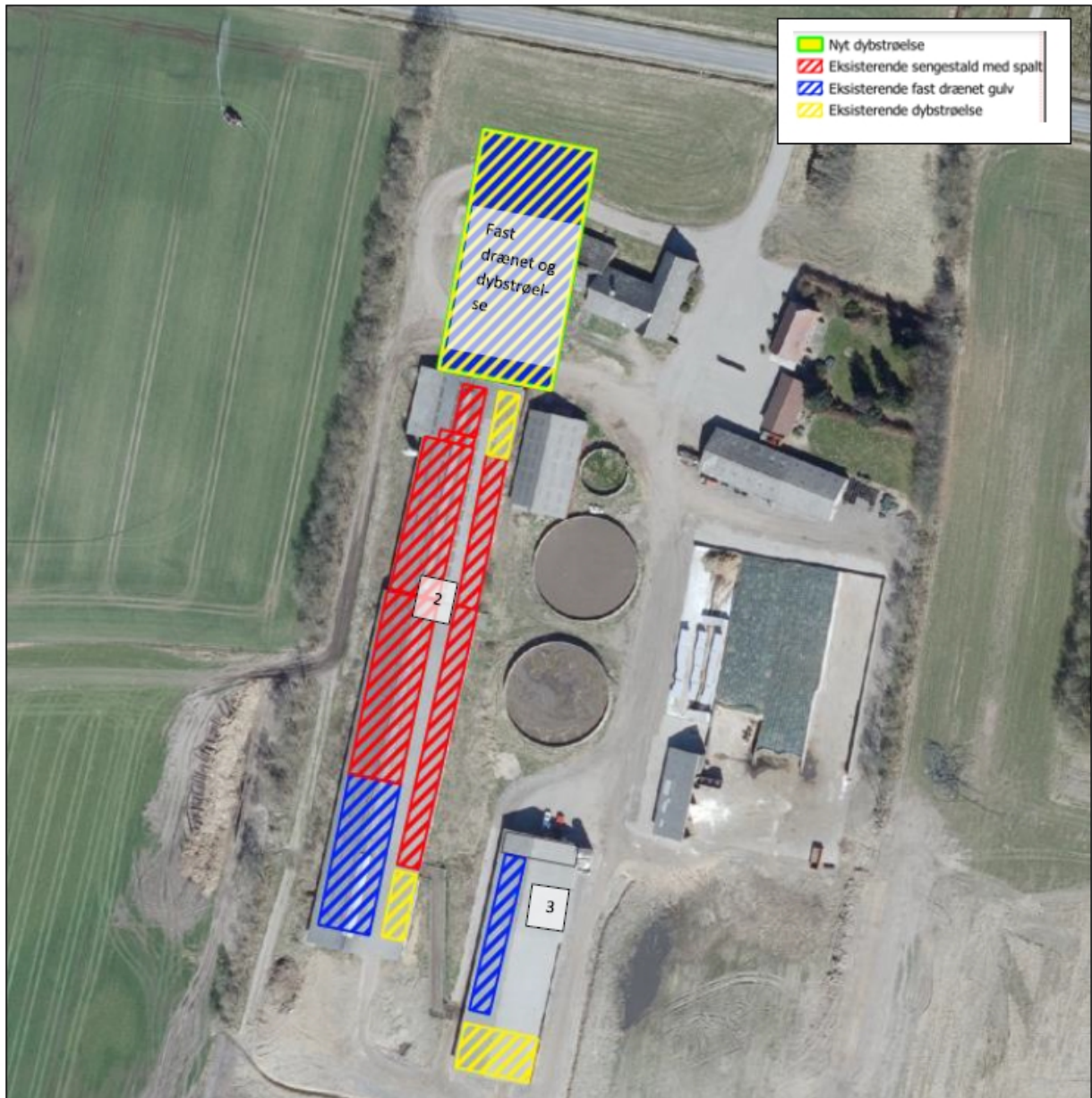
Bilag 1. Husdyrbrugets lokalisering

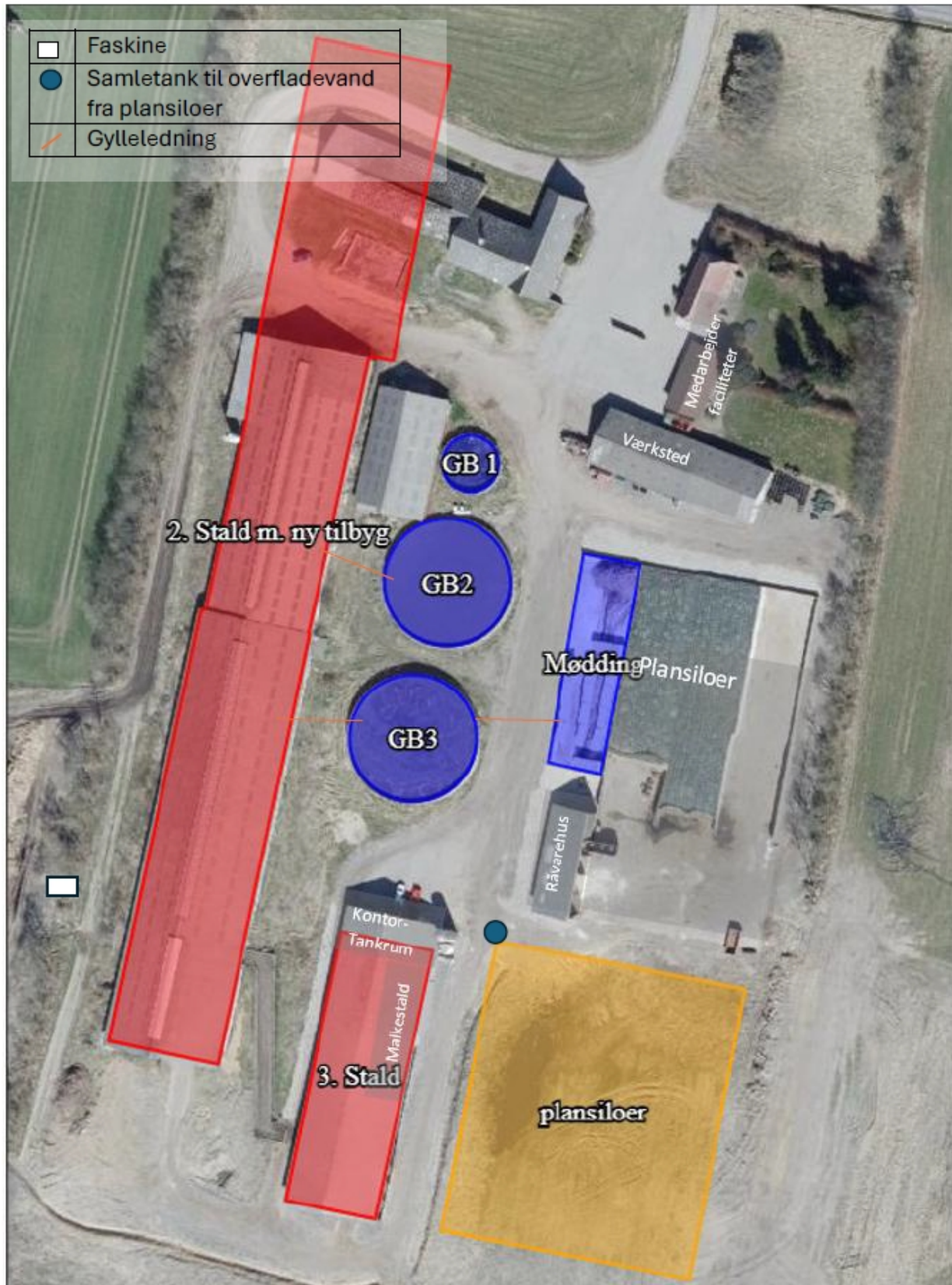
Bilag 2. Situationsplan

Skitse over produktionsarealer

Bilag 3. Afløbsplan

Bilag 4. Registreret natur omkring ejendommen

